

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k oznámeniu Komisie s názvom Uvoľnenie potenciálu cloud computingu v Európe

(Úplné znenie tohto stanoviska sa nachádza v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku na webovej stránke európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 253/03)

I. Úvod

I.1. Cieľ stanoviska

1. Vzhľadom na význam cloud computing (označovaného aj ako výpočtové mračno) v oblasti vývoja informačnej spoločnosti a prebiehajúcu politickú diskusiu v EÚ o službách cloud computing sa európsky dozorný úradník pre ochranu údajov rozhodol vydať toto stanovisko z vlastnej iniciatívy.

2. Toto stanovisko je reakciou na oznámenie Komisie s názvom Uvoľnenie potenciálu cloud computing v Európe z 27. septembra 2012 (ďalej len „oznámenie“) ⁽¹⁾, v ktorom sa stanovujú kľúčové opatrenia a politické kroky, ktoré treba prijať na urýchlenie využívania služieb cloud computing v Európe. Pred prijatím tohto oznámenia a poskytnutím neformálnych pripomienok sa konali konzultácie s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta skutočnosť, že niektoré z jeho pripomienok boli v tomto oznámení zohľadnené.

3. Vzhľadom na rozsah a význam prebiehajúcej diskusie o vzťahu medzi službami cloud computing a právnym rámcom na ochranu údajov sa však toto stanovisko neobmedzuje len na aspekty, ktorými sa toto oznámenie zaoberá.

4. Toto stanovisko sa zameriava najmä na výzvy, ktoré cloud computing predstavuje pre ochranu údajov a ich riešenie v navrhovanom nariadení o ochrane údajov (ďalej len „navrhované nariadenie“) ⁽²⁾. Predkladajú sa v ňom pripomienky aj k oblastiam uvedeným v oznámení, v ktorých treba podniknúť ďalšie kroky.

I.2. Kontext

5. V kontexte všeobecnej politickej diskusie v EÚ na tému cloud computing majú osobitný význam tieto činnosti a dokumenty:

- Komisia na základe svojho oznámenia z roku 2010 o digitálnej agende pre Európu ⁽³⁾ otvorila v čase od 16. mája do 31. augusta 2011 verejné konzultácie o službách cloud computing v Európe a výsledky uverejnila 5. decembra 2011 ⁽⁴⁾,
- dňa 1. júla 2012 prijala pracovná skupina podľa článku 29 ⁽⁵⁾ stanovisko na tému cloud computing (ďalej len „stanovisko pracovnej skupiny podľa článku 29“) ⁽⁶⁾, v ktorom sa analyzuje uplatňovanie súčasných predpisov o ochrane údajov stanovených v smernici 95/46/ES, pokiaľ ide o poskytovateľov služby cloud computing pôsobiacich v Európskom hospodárskom priestore (EHP) a ich klientov ⁽⁷⁾,
- dňa 26. októbra 2012 prijali komisári pre ochranu údajov a súkromia na svojej 34. medzinárodnej konferencii uznesenie o cloud computing ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ COM(2012) 529 final.

⁽²⁾ COM(2012) 11 final.

⁽³⁾ KOM(2010) 245 v konečnom znení.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/information_society/activities/cloudcomputing/docs/ccconsultationfinalreport.pdf

⁽⁵⁾ Pracovná skupina podľa článku 29 je poradný orgán zriadený podľa článku 29 smernice 95/46/ES. Je zložená zo zástupcov vnútroštátnych orgánov dohľadu a európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov, ako aj zástupcu Komisie.

⁽⁶⁾ Stanovisko pracovnej skupiny podľa článku 29 z mája 2012 na tému cloud computing, dostupné na: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp196_sk.pdf

⁽⁷⁾ Okrem toho na vnútroštátnej úrovni vydali orgány na ochranu údajov v niekoľkých členských štátoch svoje vlastné usmernenie ku cloud computing, napríklad v Taliansku, vo Švédsku, v Dánsku, Nemecku, vo Francúzsku a v Spojenom kráľovstve.

⁽⁸⁾ Uznesenie o cloud computing prijaté na 34. medzinárodnej konferencii komisárov pre ochranu údajov a súkromia, Uruguaj, 26. októbra 2012.

I.3. Oznámenie o cloud computing

6. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta toto oznámenie. Nachádzajú sa v ňom tieto tri konkrétne kľúčové opatrenia vyžadované na úrovni EÚ za účelom doplnenia a podpory využívania cloud computing v Európe:

- kľúčové opatrenie 1: nájsť riešenie pre neprehľadnú situáciu v oblasti noriem
- kľúčové opatrenie 2: zaistiť bezpečné a spravodlivé zmluvné podmienky
- kľúčové opatrenie 3: vytvoriť európske partnerstvo pre cloud s cieľom stimulovať inovácie a rast zo strany verejného sektora.

7. Naplánované sú aj ďalšie politické opatrenia, napríklad opatrenia zamerané na podporu využívania cloud computing, a to zintenzívnením výskumu a vývoja alebo zvyšovaním informovanosti, ako aj potreba riešiť kľúčové témy týkajúce sa služieb v oblasti cloud computing vrátane, okrem iného, ochrany údajov, prístupu zo strany orgánov na presadzovanie práva, bezpečnosti a zodpovednosti sprostredkovateľských poskytovateľov služieb prostredníctvom posilneného medzinárodného dialógu.

8. Ochrana údajov sa v oznámení označuje za základný prvok na zabezpečenie úspešného využívania služieb cloud computing v Európe. V oznámení sa uvádza ⁽¹⁾, že v navrhovanom nariadení sa riešia mnohé obavy poskytovateľov služieb cloud computing a ich klientov ⁽²⁾.

I.4. Zameranie a štruktúra stanoviska

9. Toto stanovisko má tri ciele.

10. Prvým cieľom je upozorniť na význam ochrany údajov a súkromia v rámci prebiehajúcich diskusií o prostredí cloud computing. Konkrétne zdôrazňuje, že úroveň ochrany údajov v prostredí cloud computing nesmie byť nižšia ako úroveň požadovaná v akomkoľvek inom kontexte spracovania údajov. Postupy týkajúce sa cloud computing možno zákonne rozvíjať a uplatňovať len vtedy, ak sa zaručí dodržanie tejto úrovne ochrany údajov (pozri kapitolu III.3). V tomto stanovisku sa zohľadňuje usmernenie uvedené v stanovisku pracovnej skupiny podľa článku 29.

11. Druhým cieľom je hlbšie analyzovať hlavné výzvy, ktoré cloud computing predstavuje pre ochranu údajov v kontexte navrhovaného nariadenia o ochrane údajov, najmä problém jednoznačného vymedzenia zodpovedností rôznych subjektov a pojmov správcu a spracovateľa. V stanovisku (najmä v kapitole IV) sa analyzuje, akým spôsobom navrhované nariadenie v súčasnej podobe ⁽³⁾ pomôže zabezpečiť vysokú úroveň ochrany údajov v rámci služieb cloud computing. Vychádza preto z názorov, ktoré vyjadril európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vo svojom stanovisku k súboru opatrení na reformu ochrany údajov (ďalej len „stanovisko EDPS k súboru opatrení na reformu ochrany údajov“) ⁽⁴⁾ a dopĺňa ich so zreteľom na konkrétne prostredie cloud computing. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zdôrazňuje, že jeho stanovisko k súboru opatrení na reformu ochrany údajov sa v plnej miere vzťahuje na služby cloud computing a musí sa považovať za základ pre súčasné stanovisko. Niektoré z uvedených aspektov, napríklad jeho analýza nových ustanovení o právach dotknutých osôb ⁽⁵⁾, sú navyše dostatočne zrejme a preto sa nimi toto stanovisko nebude ďalej zaoberať.

12. Tretím cieľom je určiť oblasti, v ktorých treba prijať ďalšie opatrenia na úrovni EÚ z hľadiska ochrany údajov a súkromia so zreteľom na stratégiu v oblasti cloud computing, ktorú Komisia predložila v oznámení. Patria sem okrem iného vypracovanie ďalších usmernení, úsilie v oblasti normalizácie, vykonávanie ďalších hodnotení rizík pre konkrétne sektory (napríklad verejný sektor), vypracovanie štandardných zmluvných podmienok, účasť na medzinárodnom dialógu o otázkach týkajúcich sa cloud computing a zabezpečenie účinných prostriedkov medzinárodnej spolupráce (ďalšie informácie budú uvedené v kapitole V).

⁽¹⁾ Pozri stranu 8 oznámenia, časť Opatrenia digitálnej agendy súvisiace s budovaním dôvery v digitálny svet.

⁽²⁾ Pojem „klienti cloud computing“ sa v tomto stanovisku vo všeobecnosti uplatňuje na zákazníkov, ktorí sú podnikmi, a na spotrebiteľov, ktorí sú individuálnymi koncovými používateľmi.

⁽³⁾ Mala by sa zohľadniť skutočnosť, že o tomto návrhu nariadenia sa v súčasnosti rokuje v Rade a Európskom parlamente v rámci riadneho legislatívneho postupu.

⁽⁴⁾ Toto stanovisko je dostupné na <http://www.edps.europa.eu>

⁽⁵⁾ Pozri stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov, najmä odseky 140 až 158.

13. Toto stanovisko má takúto štruktúru: v oddiele II sa poskytuje prehľad hlavných charakteristík cloud computing a súvisiacich problémov v oblasti ochrany údajov. V oddiele III sa poskytuje prehľad o najdôležitejších prvkoch existujúceho právneho rámca EÚ a navrhovaného nariadenia. V oddiele IV sa analyzuje, akým spôsobom pomôže navrhované nariadenie riešiť výzvy v oblasti ochrany údajov vyplývajúce z využívania služieb cloud computing. V oddiele V sa analyzujú návrhy Komisie týkajúce sa ďalšieho politického vývoja a identifikujú sa oblasti, v ktorých môžu byť potrebné ďalšie opatrenia. V oddiele VI sú uvedené závery.

14. Keďže mnoho úvah tohto stanoviska sa vzťahuje na všetky prostredia, v ktorých sa cloud computing využíva, toto stanovisko sa nezaobera využívaním služieb cloud computing konkrétne zo strany inštitúcií a orgánov EÚ podliehajúcim dohľadu európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov podľa nariadenia (ES) č. 45/2001. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vydá pre tieto inštitúcie a orgány v tejto veci samostatné usmernenia.

VI. Závery

121. Ako sa uvádza v oznámení, cloud computing ponúka mnoho nových príležitostí pre podniky, spotrebiteľov a verejný sektor v súvislosti so správou údajov prostredníctvom využívania vzdialených externých zdrojov IT. Zároveň predkladá mnohé výzvy, najmä pokiaľ ide o primeranú úroveň ochrany údajov poskytovaných pre údaje spracované pomocou týchto zdrojov.

122. Využívanie služieb cloud computing predstavuje veľké riziko strát zodpovednosti v súvislosti s operáciami spracovania údajov, ktoré vykonávajú poskytovatelia služieb cloud computing, ak kritériá uplatniteľnosti právnych predpisov EÚ o ochrane údajov nebudú dostatočne jasné a ak sa úloha a zodpovednosť poskytovateľov služby cloud computing bude definovať alebo chápať príliš obmedzene, alebo ak sa nebude vykonávať účinným spôsobom. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zdôrazňuje, že využívanie služieb cloud computing nemôže odôvodniť zníženie štandardu ochrany údajov v porovnaní so štandardmi, ktoré sa uplatňujú na bežné operácie týkajúce sa spracovania údajov.

123. V tejto súvislosti by navrhované nariadenie o ochrane údajov v súčasnej podobe poskytlo mnoho vysvetlení a nástrojov, ktoré by pomohli zabezpečiť, že poskytovatelia služieb cloud computing, ktorí svoje služby ponúkajú klientom so sídlom v Európe, zabezpečia uspokojivú úroveň ochrany údajov, konkrétne:

- článkom 3 by sa objasnil územný rozsah predpisov EÚ o ochrane údajov, čím by pokryl aj služby cloud computing,
- článkom 4 ods. 5 by sa zaviedol nový prvok správcovstva, konkrétne „podmienok“. Tento aspekt je v súlade s trendom vývoja, podľa ktorého vzhľadom na technickú zložitosť IT súvisiacu s poskytovaním služieb cloud computing treba rozšíriť okolnosti, za ktorých možno poskytovateľa služby cloud computing považovať za správcu. Lepšie by sa tým zohľadnila skutočná miera vplyvu na operácie spracovania údajov,
- navrhované nariadenie by zvýšilo spoľahlivosť a zodpovednosť správcov a spracovateľov údajov zavedením konkrétnych povinností, napríklad špecificky navrhutej a štandardne nastavenej ochrany údajov (článok 23), oznamovania o porušení bezpečnosti údajov (články 31 a 32) a posúdenia vplyvu na ochranu údajov (článok 33). Okrem toho bude potrebné, aby správcovia a spracovatelia zaviedli mechanizmy, ktoré preukážu účinnosť zavedených opatrení na ochranu údajov (článok 22),
- článkami 42 a 43 navrhovaného nariadenia by sa umožnilo flexibilnejšie využívanie medzinárodných mechanizmov prenosu údajov s cieľom pomôcť klientom služieb cloud computing a poskytovateľom týchto služieb poskytnúť primerané záruky na ochranu údajov, pokiaľ ide o prevod osobných údajov do dátových centier alebo na servery umiestnené v tretích krajinách,
- článkami 30, 31 a 32 navrhovaného nariadenia by sa objasnili povinnosti správcov a spracovateľov v oblasti bezpečnosti spracovania a požiadaviek na informácie v prípade porušenia ochrany údajov, a tým by položili základ pre komplexný a kooperatívny prístup k riadeniu bezpečnosti medzi rôznymi subjektmi v prostredí cloud computing,

- článkami 55 až 63 navrhovaného nariadenia by sa posilnila spolupráca orgánov dohľadu a ich koordinovaného dohľadu v rámci cezhraničných operácií spracovania údajov, čo je dôležité najmä v prostredí, akým je cloud computing.

124. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov však napriek tomu navrhuje, aby sa v navrhovanom nariadení po zohľadnení osobitostí služieb cloud computing podrobnejšie vysvetlili tieto aspekty:

- pokiaľ ide o územný rozsah navrhovaného nariadenia, zmeniť a doplniť článok 3 ods. 2 písm. a) na „s ponukou tovaru alebo služieb *zahŕňajúcich spracovanie osobných údajov* týchto dotknutých osôb v Únii“, alebo prípadne pridať nové odôvodnenie, v ktorom sa uvedie, aby spracovanie osobných údajov dotknutých osôb v Únii správcami so sídlom mimo EÚ, ktorí ponúkajú služby právnickým osobám so sídlom v EÚ, takisto spadalo do územného rozsahu navrhovaného nariadenia,
- pridať zrozumiteľnú definíciu pojmu „prenos“, ako sa uvádza v tomto stanovisku k súboru opatrení na reformu ochrany údajov,
- pridať osobitné ustanovenie s cieľom objasniť podmienky, za ktorých možno povoliť prístup k údajom uloženým v službe cloud computing orgánmi presadzovania práva krajín mimo EHP. Takéto ustanovenie môže zahŕňať aj povinnosť príjemcu žiadosti informovať v osobitných prípadoch príslušný orgán dohľadu v EÚ a vykonať s ním konzultácie.

125. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov takisto zdôrazňuje, že bude potrebné, aby Komisia a/alebo orgány dohľadu poskytli ďalšie usmernenia (najmä prostredníctvom budúceho Európskeho výboru pre ochranu údajov) o týchto aspektoch:

- objasniť, ktoré mechanizmy by sa mali zaviesť na zabezpečenie overenia účinnosti opatrení zameraných na ochranu údajov v praxi,
- pomáhať spracovateľom pri používaní záväzných firemných pravidiel a dodržiavaní platných požiadaviek,
- poskytnúť najlepšie postupy v otázkach, ako je zodpovednosť správcu/spracovateľa, primerané uchovávanie údajov v prostredí cloud computing, prenosnosť údajov a uplatňovanie práv dotknutých osôb.

126. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov okrem toho uznáva, že etické kódexy, ktoré vypracoval priemysel a ktoré schválili príslušné orgány dohľadu, by mohli byť užitočným nástrojom na zvýšenie súladu a dôvery medzi rôznymi subjektmi.

127. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov podporuje myšlienku, aby Komisia na základe konzultácií s orgánmi dohľadu vypracovala štandardné zmluvné podmienky na poskytovanie služieb cloud computing, ktoré rešpektujú požiadavky týkajúce sa ochrany údajov, konkrétne:

- vypracovanie modelu zmluvných podmienok, ktoré sa zahrnú do obchodných podmienok ponúk služieb cloud computing,
- vypracovanie spoločných podmienok a požiadaviek týkajúcich sa obstarávania pre verejný sektor so zreteľom na citlivosť spracovaných údajov,
- ďalšie prispôsobenie mechanizmov medzinárodného prenosu údajov prostrediu cloud computing, najmä aktualizovaním súčasných štandardných zmluvných doložiek a navrhnutím štandardných zmluvných doložiek pre prenos údajov od spracovateľov so sídlom v EÚ k spracovateľom so sídlom mimo EÚ.

128. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zdôrazňuje, že pri rozvoji noriem a systémov certifikácie treba primerane zvážiť požiadavky na ochranu údajov, konkrétne:

- uplatnenie zásady ochrany súkromia v štádiu návrhu a nastavenia štandardnej ochrany súkromia pri vypracovaní noriem,
- zahrnutie požiadaviek na ochranu údajov, napríklad obmedzenie účelu a obmedzenie uchovávania, do návrhu noriem,
- povinnosti poskytovateľov poskytovať svojim klientom informácie potrebné na platné posúdenie rizika a bezpečnostné opatrenia, ktoré zaviedli, ako aj upozornenia týkajúce sa bezpečnostných hrozieb.

129. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov napokon poukazuje na potrebu riešenia problémov, ktoré predstavuje cloud computing na medzinárodnej úrovni. Vyzýva Komisiu, aby sa zapojila do medzinárodného dialógu o otázkach týkajúcich sa cloud computing vrátane jurisdikcie a prístupu na základe presadzovania práva, a navrhuje, aby sa mnoho týchto otázok riešilo v rôznych medzinárodných alebo bilaterálnych dohodách, ako sú dohody o vzájomnej pomoci a obchodné dohody. Na medzinárodnej úrovni by sa mali vypracovať globálne normy s cieľom stanoviť minimálne podmienky a zásady týkajúce sa prístupu k údajom zo strany orgánov na presadzovanie práva. Zároveň podporuje rozvoj mechanizmov účinnej medzinárodnej spolupráce zo strany orgánov dohľadu, najmä pokiaľ ide o problematiku cloud computing.

V Bruseli 16. novembra 2012

Peter HUSTINX

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
